

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра менеджменту

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ В СФЕРІ МЕНЕДЖМЕНТУ

підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

галузі знань 07 Управління та адміністрування

спеціальності 073 Менеджмент

освітньо-наукової програми Менеджмент організацій та видів діяльності

Силабус нормативного освітнього компонента «МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ В СФЕРІ МЕНЕДЖМЕНТУ» підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 073 Менеджмент, за освітньо-науковою програмою Менеджмент організацій та видів діяльності.

Розробник: Лариса Черчик, професор кафедри менеджменту, доктор економічних наук, професор

Силабус погоджено

Гарант ОНП Менеджмент організацій
та видів діяльності:

Олеся ТОЦЬКА

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри менеджменту

протокол № 1 від 26 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри

Наталія ХОМЮК

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-наукова програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Очна (денна) форма навчання	07 Управління та адміністрування	Нормативний
Кількість годин / кредитів 180/6	073 Менеджмент	Рік навчання 1-ий
		Семестр 2-ий
		Лекції 32 год.
		Практичні 32 год.
	Менеджмент організацій та видів діяльності	Самостійна робота 104 год.
		Консультації 12 год.
ІНДЗ: немає	Третій (освітньо-науковий)	Форма контролю: екзамен
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладача

Черчик Лариса Миколаївна,
 Науковий ступінь – доктор економічних наук
 Вчене звання – професор
 Посада – професор кафедри менеджменту
Контактна інформація викладача:
Телефон: 0501944505
Електронна пошта: Cherchyk.Larysa@vnu.edu.ua
Адреса викладання курсу: вул. Винниченка, 28, корпус G ВНУ імені Лесі Українки
Дні занять розміщено на: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента. Освітній компонент «Методологія наукового дослідження в сфері менеджменту» належить до циклу професійної підготовки, спрямований на формування у здобувачів освіти системи компетентностей щодо використання методів наукових досліджень загалом та особливостей їх застосування у сфері менеджменту.

2. Пререквізити і постреквізити освітнього компонента

Пререквізити: ОК «Філософія та методологія науки», «Академічна доброчесність та наукова етика».

Постреквізити: ОК «Теорія та практика менеджменту організацій і видів діяльності в умовах євроінтеграції», навчальні заняття з підготовки дисертації.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Мета викладання освітнього компонента – ознайомлення з процесами та методами наукового дослідження, його складовими, етапами, а також формами відображення результатів наукових досліджень у сфері менеджменту.

Основними **завданнями** освітнього компонента є теоретична та практична підготовка з питань: визначення сутності понять і категорій методологій наукових досліджень, організації процесу наукового дослідження та вибору об'єктів наукового дослідження; планування науково-дослідних робіт; формування та обґрунтування наукових гіпотез; оволодіння традиційними та сучасними інноваційними методами проведення досліджень; оформлення результатів наукових досліджень та впровадження їх у практику; інформаційного забезпечення процесу наукового дослідження; визначення економічної ефективності наукових досліджень.

4. Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні компетентності:

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у менеджменті і дотичних до нього міждисциплінарних напрямках.

Програмні результати навчання:

РН06. Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження з менеджменту та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми; складати пропозиції щодо фінансування досліджень та/або проєктів.

РН07. Здійснювати апробацію та впровадження результатів власних досліджень у сфері менеджменту.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Наукове дослідження та його складові						
Тема 1. Поняття наукового дослідження та вимоги до нього	12	2	2	7	1	О, Т / 2,5 бали
Тема 2. Основні види наукових досліджень	12	2	2	7	1	О, К / 2,5 бали
Тема 3. Зміст та складові науково-дослідного процесу	12	2	2	7	1	О, ПЗ / 2,5 бали
Тема 4. Суть та складові планування наукової діяльності	12	2	2	7	1	О, Т / 2,5 бали
Тема 5. Організація науково-дослідних робіт	12	2	2	7	1	О, Т / 2,5 бали
Тема 6. Форми відображення результатів наукових досліджень	12	2	2	7	1	О, К / 2,5 бали
Разом за модулем 1	72	12	12	42	6	15
Змістовий модуль 2. Поняття методології наукових досліджень та її види						
Тема 7. Суть, різновиди та структурні елементи методології	11	2	2	6	1	О, ПЗ / 2,5 бали
Тема 8. Фундаментальна або філософська методологія	11	2	2	7	-	О, Т / 2,5 бали
Тема 9. Загальнонаукова методологія	11	2	2	7	-	О, Т / 2,5 бали
Тема 10. Конкретнонаукова методологія	11	2	2	7	-	О, К / 2,5 бали
Тема 11. Сучасні наукові концепції менеджменту як теоретична основа НД	9	2	2	5	-	О, Т / 2,5 бали
Разом за модулем 2	53	10	10	32	1	12,5
Змістовий модуль 3. Методи наукових досліджень						
Тема 12. Поняття та загальна характеристика емпіричних методів наукового дослідження	11	2	2	6	1	О, ПЗ / 2,5 бали
Тема 13. Сутність теоретичних методів наукового дослідження	11	2	2	6	1	О, ПЗ / 2,5 бали
Тема 14. Поняття моделі, вимоги, які до неї ставляться, види, особливості побудови	11	2	2	6	1	О, К / 2,5 бали
Тема 15. Особливості логічного та хронологічного підходів при проведенні теоретичних досліджень	11	2	2	6	1	О, Т / 2,5 бали
Тема 16. Вибір методів при здійсненні наукового дослідження у сфері менеджменту	11	2	2	6	1	О, Т / 2,5 бали
Разом за модулем 3	55	10	10	30	5	12,5

Модульна контрольна робота 1						20
Модульна контрольна робота 2						20
Модульна контрольна робота 3						20
Екзамен						60
Всього годин / Балів	180	32	32	104	12	100

Форми контролю*: поточне оцінювання (обговорення (О) – 0,5 бала, кейс (К) – 2 бали, творче завдання (Т) – 2 бали, виконання практичних завдань (ПЗ) – 2 бали.

7. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота з освітнього компонента передбачає підготовку до аудиторних (практичних) занять та іспиту:

- опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу;
- підготовку до практичних занять;
- підготовку до модульного контролю;
- систематизацію вивченого матеріалу перед іспитом.

Питання та завдання для самостійної роботи визначені відповідними темами освітнього компонента.

IV. Політика освітнього компонента

Політика щодо відвідувань занять: відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених силабусом. Пропущені заняття потрібно відпрацьовувати у визначений час згідно затвердженого графіка. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь у наукових заходах тощо) навчання в цей період може відбуватися в онлайн формі або за індивідуальним планом за погодженням із викладачем. Здобувач освіти повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь в освітньому процесі.

Політика щодо академічної доброчесності окреслюється Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/jntduw>) та Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/aagxg>).

Політика щодо дедлайнів і перескладання: у випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацьовувати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Політика щодо додаткових (бонусних) балів: здобувачам освіти може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю (максимум 15 балів) за такі види робіт: опубліковану наукову статтю у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів; публікацію тез із виступом на конференції – 5 балів, без виступу – 3 бали; подачу проєктних заявок на участь у програмах обміну, стипендійних програмах, літніх і зимових школах тощо – 7 балів.

V. Політика поточного та підсумкового оцінювання

Порядок організації поточного та підсумкового контролю знань здобувачів освіти регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/ukitbu>).

Підсумковий семестровий контроль у вигляді екзамену передбачає оцінку засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу на підставі результатів виконання ним усіх видів запланованої навчальної роботи впродовж семестру та враховує бали поточного (40 балів) та підсумкового оцінювання (у вигляді модульних контрольних робіт та/або іспиту (60 балів)).

Екзамен складається згідно затвердженого розкладу у формі тестового контролю на сторінці курсу в MOODLE і містить 60 тестових запитань з однією правильною відповіддю. Кожне запитання оцінюється в 1 бал. Тестові запитання складено відповідно до нижче зазначених питань. Максимальна оцінка – 60 балів.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком освітнього процесу.

Перелік питань на екзамен

1. Зв'язок і відмінності буденного і наукового пізнання.
2. Методи наукового пізнання.
3. Критерії і норми наукового пізнання.
4. Моделі аналізу наукового відкриття і дослідження.
5. Методологія наукового пошуку і обґрунтування його результатів.
6. Наукова проблема.
7. Гіпотеза як форма наукового пізнання, її ймовірнісний характер.
8. Суть гіпотетико-дедуктивний методу.
9. Метод математичної гіпотези як різновид гіпотетико-дедуктивного методу.
10. Абдукція і пояснювальні гіпотези.
11. Загальна характеристика і визначення наукової теорії.
12. Класифікація наукових теорій.
13. Методологічні і евристичні принципи побудови теорій.
14. Методи і моделі наукового пояснення.
15. Методи і функції розуміння.
16. Методи передбачення і прогнозування.
17. Методи дослідження економічного життя.
18. Методи соціального дослідження.
19. Гуманітарні методи дослідження.
20. Характерні особливості системного методу дослідження.
21. Побудова і структура системи.
22. Класифікація систем.
23. Самоорганізація і еволюція систем.
24. Методи і перспективи системного дослідження.
25. Системний метод і сучасне наукове світобачення.
26. Класифікація досліджень.
27. Етапи дослідження.
28. Розробка програми та плану дослідження.
29. Постановка цілі та завдань дослідження.
30. Вибір предмету і об'єкту дослідження.
31. Логічний аналіз основних понять.
32. Формулювання і обґрунтування дослідження.
33. Наукова ідея.
34. Принципи, закони, категорії.
35. Емпіричне, теоретичне, логічне пізнання.
36. Поняття про науку та наукове дослідження.
37. Теорія, функції наукової теорії.
38. Методологія економічного і соціального оцінювання фундаментальних досліджень.
39. Методологія оцінки ефективності НДДКР.
40. Аналіз і використання результатів дослідження.
41. Методи збору економічної інформації (метод спостереження, метод експерименту).
42. Економічна інформація (первинна і вторинна).
43. Розрахунок витрат на НДДКР (кошторис, структура).
44. Методи збору економічної інформації (метод аналізу документів, експертної оцінки).
45. Методи збору економічної інформації (метод опитування).
46. Методологічні підходи до розрахунку економічної ефективності прикладних розробок.
47. Оцінка ризику при проведенні наукових досліджень.
48. Менеджмент і маркетинг наукових розробок.
49. Умови порівняння варіантів в оцінюванні економічного ефекту нововведення.

50. Ефективність результатів наукового дослідження та її критерії.

VI. Шкала оцінювання

Оцінювання результатів складання підсумкового контролю у вигляді екзамену здійснюється в порядку, передбаченому прийнятою в Університеті системою контролю знань за 100-бальною шкалою з переведенням у шкалу ECTS та лінгвістичну оцінку.

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

Критерії оцінювання результатів навчання:

90–100 балів (відмінно): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента в повному обсязі (відповіді правильні, обґрунтовані, логічні, містять аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки); у встановлені терміни й повно виконав завдання поточного оцінювання; спостерігається активність здобувача впродовж усього курсу.

82–89 балів (дуже добре): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні (відповіді здебільшого правильні); усі передбачені силабусом навчальні завдання виконані; необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані.

75–81 балів (добре): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на підвищеному рівні, може усвідомлено застосовувати знання та вміння для висвітлення сутності питання; усі передбачені завдання виконані; деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо.

67–74 балів (задовільно): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на середньому рівні, теоретичний зміст курсу освоєний частково; необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані; більшість передбачених силабусом завдань виконано.

60–66 балів (достатньо): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на прийнятному рівні, теоретичний зміст курсу освоєний частково; деякі практичні навички роботи не сформовані; багато передбачених силабусом завдань не виконані або виконані із значною кількістю помилок.

1–59 балів (незадовільно): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, теоретичний зміст курсу не освоєний; необхідні практичні навички роботи не сформовані; більшість передбачених силабусом завдань не виконано або містять грубі помилки.

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Методологія та прикладні техніки досліджень в менеджменті: конспект лекцій [Електронний ресурс]: навч. посіб. для здобувачів третього (осв.-наук.) рівня вищої освіти, спеціальності 073 «Менеджмент», освітньо-наукової програми «Менеджмент» / уклад.: А. Р. Дунська. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 113 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/44371623-7b83-4c28-9b43-95bfa3562b83/content>.

2. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. / за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). Київ: ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с. URL: <http://surl.li/iungz>.

3. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. / В. І. Зацерковний, І. В. Тішаєв, В. К. Демидов. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2018. 236 с. URL: <http://surl.li/rvdo>.
4. Костакова Л. Д. Практикум з основ наукових досліджень / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. підпр. і торгівлі. Кривий Ріг: [ДонНУЕТ], 2018. 28 с. URL: <http://surl.li/iunhd>.
5. Черчик Л., Хумарова Н. Облік об'єктів зеленої інфраструктури урбоєкосистем: методологічний та прикладний аспекти. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2024. Вип. 1, № 37. С. 38–47. DOI: <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2024-01-38-47>.
6. Cherchyk L., Khumarova N. Methodical approaches to assessing green infrastructure objects of urban ecosystems. *Economic Innovations*. 2024. Vol. 26, No 1(90). P. 163–174. DOI: [https://doi.org/10.31520/ei.2024.26.1\(90\)](https://doi.org/10.31520/ei.2024.26.1(90)).
7. Cherchyk, L., Begun, S., Khumarova, N., Kuvika, G. Retrospective Statistical Study of Dependencies in the Formation of Tourist Flows. *Economics. Ecology. Socium*. 2023. Vol. 7, No 2. P. 41–54. DOI: <https://doi.org/10.31520/2616-7107/2023.7.2-3>.
8. Cherchyk, L., Khumarova, N., Burda, A. Forestry Enterprises Diagnostic Audit of Compliance with the Social Responsibility Principles. *Economic Studies Journal*. 2023. Vol. 32(4), P. 149–171. URL: https://www.iki.bas.bg/Journals/EconomicStudies/2023/2023-4/10_Chерчык.pdf.
9. Cherchyk, L. Methodology for the assessment of damage and economic losses from harm to forest ecosystems as a result of armed aggression. *Forestry Studies | Metsanduslikud Uurimused*. 2022. Vol. 77. Is. 1. P. 2–20. URL: <https://sciendo.com/article/10.2478/fsmu-2022-0009>.